

EL LLENGUATGE ORAL I ESCRIT A L'ESCOLA: BONES PRÀCTIQUES

El llibre, que ha coordinat Ramon Bassa, és el resultat d'una sèrie d'anys de treball, en la docència, en la pràctica i en la sistematització, que va culminar en un curs de postgrau d'expert universitari que, tal com podem llegir a la introducció de l'obra, ja ha arribat a la seva cinquena edició. El seu objectiu és "formar en la didàctica del llenguatge oral i escrit als mestres, pedagogs i educadors que treballen a l'etapa de l'educació infantil i en el primer cicle de primària o hi estiguin relacionats".

L'obra pretén aportar, des de la pràctica, eines sobre la funció i el paper del mestre en la

construcció de l'infant lector i escriptor; així com de la importància dels diferents llenguatges (el corporal, l'emocional, l'artístic, l'oral i l'escrit) per ajudar a formar un infant que pugui ser un parlant, un lector i un escriptor en el món del segle XXI. I ho fa a partir de les aportacions interdisciplinàries de la psicologia, de l'educació emocional, de

les neurociències, de la psicolingüística, de la lingüística i de la didàctica del llenguatge oral i del llenguatge escrit.

El llibre vol aportar, sobretot, el coneixement de diferents experiències escolars que segueixen una metodologia innovadora a les aules, amb l'objectiu d'ensenyar els distints llenguatges que necessita un infant per créixer com a persona i com a ésser lingüístic i comunicador a la nostra societat.

El llibre està dividit en dues grans parts. La primera part, titulada "Els primers llenguatges. El llenguatge oral a l'escola", consta de quatre

capítols. El primer, realitzat per Lluïsa Ortiz, està dedicat a parlar dels llenguatges dels quals parteixen els infants en els primers anys de vida, i que ara s'han descobert tan importants: el llenguatge del cos i el de la vida emocional. El següent capítol, escrit pels professors Aguilar, Adrover i Buil, de la Facultat d'Educació de les Illes Balears, aborda les principals dificultats de la parla i la utilitat del perfil fonològic per identificar les característiques de la parla de cada infant de tres a set anys.

El capítol 3, dedicat a "Llenguatge oral i jocs de llengua a la primera infància. Aplicacions didàctiques", de Ramon Bassa, aborda com es pot treballar el llenguatge oral i els seus aspectes (pronúncia, consciència fonològica, lèxic, sintaxi, pragmàtica) a partir dels jocs lingüístics populars, conjugant els aspectes didàctics amb els lingüístics. El capítol darrer d'aquesta primera part, realitzat per la logopeda Miquela Sastre, forma part d'un dels cinc tallers de bones pràctiques que s'inclouen al llarg del llibre, i està dedicat als "Infants amb dificultats de comunicació i llenguatge oral a l'entorn educatiu: intervenció a l'aula. Una proposta inclusiva i curricular".

La segona part del llibre aborda diverses "Experièn-

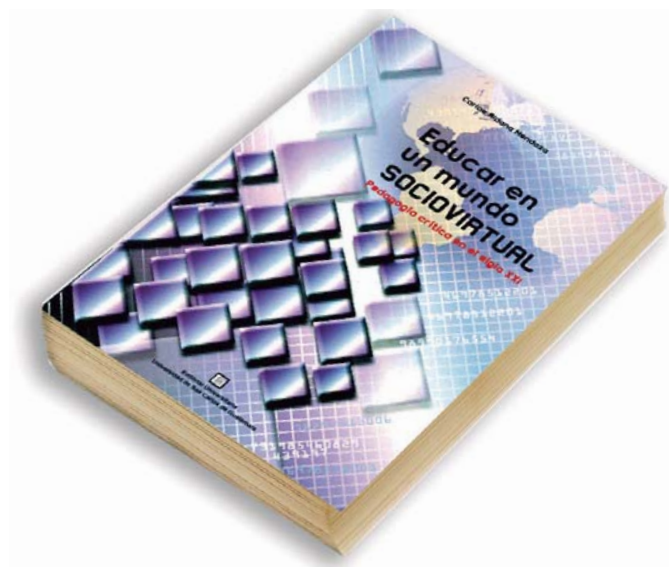
cies escolars" des de diferents enfocaments, i agrupa tres capítols amb experiències diferents, de tres mes- tres que fa més de trenta anys que treballen en el seu camp. D'aquesta manera, Maite Sbert ens parla de la importància d'"Escollar per comprendre, escoltar per aprendre", amb un enfocament constructivista que ha anat aplicant i adaptant a la seva pràctica docent.

Per la seva banda, Jaume Albertí ens ofereix un resum de la seva feina de més quaranta anys sobre el llenguatge escrit, sobre l'aprenentatge de l'escriptura a partir de les influències de C. Freinet i G. Rodari, i altres metodologies, com la de l'equip de lectura i escriptura de la institució Rosa Sensat, que tant ens han marcat.

I a la darrera de les experiències d'aquesta segona part, Antònia Pol, mestra i directora d'escola, ens parla de "La biblioteca escolar com a eina educativa al servei de l'ensenyament-aprenentatge i el foment de la lectura i l'escriptura". El taller vol respondre la pregunta: què es pot fer des de la biblioteca escolar perquè l'alumne adquireixi les habilitats i destreses lingüístiques, amb l'objectiu de fer lectors i escriptors competents i funcionals? ■

EDUCAR EN UN MÓN SOCIOVIRTUAL. PEDAGOGIA CRÍTICA EN EL SEGLE XXI

CARLOS ALDANA MENDOZA

Aquest llibre constitueix una proposta pedagògica per a protagonitzar visions i accions educatives que contribueixin a transformar el món, des de la constitució d'un ésser humà menys savi des d'un punt de vista cognitiu, però més íntim i tendre, més científic i políticament compromès. Per això, no podia deixar d'incloure certes revisions de debats o discussions, o d'aspectes que mostren una certa manera de ser, tant del món en general com de l'entorn específic de les accions i de les institucions educatives.

En conseqüència, no podíem obviar la reflexió i la consideració de quelcom que comença a ser molt sensible i, ahora, molt visible: la convivència entre les accions de presència real i les d'escenaris virtuals. I allí

hi trobam un element de reflexió i discussió fonamental per al plantejament del projecte educatiu que salvi l'ésser humà, i que faci possible la conservació de la vida, d'una manera integral i plena.

Es tracta que tota la meravella que ha inventat l'ésser humà sigui també una meravella per a inventar un altre ésser humà. És allà on es troba l'aportació de l'educació, i de la pedagogia com la seva ciència específica. Que no abandoni el principi innegociable: la humanitat mateixa. Però que aprofiti el que és nou, doncs en aspectes materials o tecnològics no es tracta d'oposar allò nou al que és vell, sinó de combinar-los a favor de la dignitat i el desenvolupament de l'ésser humà, de manera individual, social i planetària...

LA FORMACIÓ DOCENT DES DE L'ENFOCAMENT HUMANISTA-SOCIAL

CARLOS ALDANA MENDOZA

El quadern d'investigació número 12 que publica l'Institut de Estudios Humanísticos, de la Universidad Rafael Landívar, sota la signatura de Carlos Aldana Mendoza, el consideram un d'aquests fets cabdals en què diferents espais del saber es reuneixen gairebé a l'atzar, per a fer una aliança a favor d'una nova visió sobre l'educació a Guatemala.

L'enfocament d'aquest llibre, titllat per l'autor com a "humanista-social", pertany a una visió específica en la qual creu un bon grup d'educadors lligats a la formació popular, mentre que d'altres la consideren tan sols una utopia. Malgrat això, per a tots aquests mestres que

s'han format empíricament dins les aules, en espais no tan amables i de manera regular públics, representa a més d'una ideologia pedagògica, una mena de llum a seguir, un camí que com diu l'autor, "començam a dissenyar".

Les idees centrals d'aquest llibre parteixen de quelcom essencial: la concepció que de l'ésser humà té tota una generació, formada enmig d'un període de molta violència política i social. Un fet que li ha permès pensar amb esperança que els estudiants es mereixen una educació distinta de l'establerta, i perquè també creu que aquests educands necessiten docents que es trobin compromesos amb transfor-

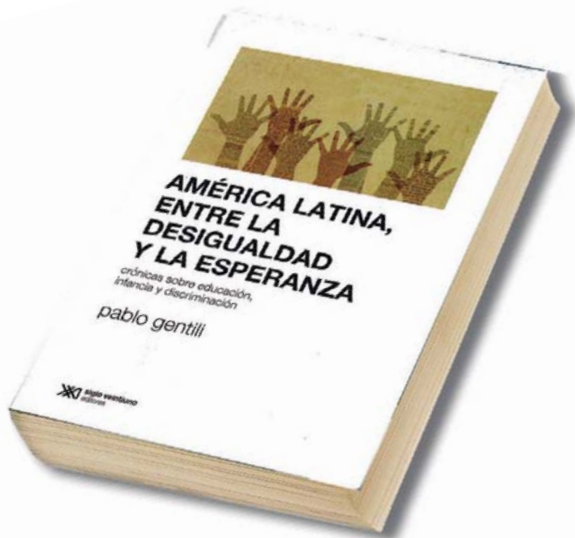
macions en els seus propis llocs d'origen, des d'un país en el qual encara confien i en un planeta que de vegades s'esquerda i es queixa.

La proposta que recull el llibre aposta per docents "hu-

manament plens", que són capaços d'establir nexes dinàmics i enriquidors amb els seus estudiants, i converteixen les aules i les seves institucions en comunitats d'aprenentatge i de desenvolupament integral. ■

AMÈRICA LLATINA, ENTRE LA DESIGUALTAT I L'ESPERANÇA

PABLO GENTILI

En els darrers quinze anys, l'Amèrica Llatina ha millorat en molts aspectes, a causa de la implementació de polítiques

públiques inclusives que varen aconseguir disminuir la pobresa i eixamplar les oportunitats dels sectors més postergats. Però una mirada que

pretengui ser vertaderament crítica i progressista no es pot conformar amb aquestes conquestes, sinó que ha d'anar més enllà i posar el focus en la tasca que encara resta pendent. En aquest llibre, Pablo Gentili un dels especialistes en educació més reconeguts a més d'un estudiós apassionat dels processos regionals, escull el registre vital de la crònica per a contar i explicar temes cabdals dels quals depèn el futur de les societats llatioamericanes del segle XXI: l'estat de l'escola pública, la infància, la situació de la dona i les múltiples cares de la discriminació.

Amb textos àgils que aconsegueixen captar de manera magistral una realitat complexa, l'autor reflexiona sobre la situació de nins i adolescents exposats a la pobresa, amb escasses possibilitats d'accedir a l'educació en la primera infància. Analitza el panorama de l'escola pública (la manca de

mestres, la pèrdua de valor de l'exercici professional) i qüestiona amb duresa les visions que criminalitzen els docents sense proposar alternatives i idealitzen com a únic estàndard de qualitat aquell que estableixen les proves internacionals com PISA. A la vegada, posa de manifest com funciona la discriminació per gènere, condició social i fins i tot raça, de manera que homes i dones, negres i blancs, indígenes i camperols, encara que accedeixin al sistema educatiu, no tenen el mateix valor en el mercat de treball.

En un estil que sap conjugar alhora dades i interpretació personal, agudeses i compromís, Pablo Gentili construeix un mapa de les desigualtats que persisteixen i de les esperances que cal alimentar amb polítiques públiques eficaçes, però, sobretot, aporta un diagnòstic molt encertat i commovedor de la nova Amèrica Llatina. ■